คอลัมน์ คิดเป็นเห็นต่าง: สถานการณ์คอร์รัปชั่น ในเอเชีย - โพสต์ทูเดย์ ฉบับวันที่ 10 เมษายน พ.ศ. 2560

พิษณุ พรหมจรรยา ที่ปรึกษาด้านการประชาสัมพันธ์ สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)
phisanu@thai-iod.com

กระแสความตื่นตัวเรื่องปัญหาคอร์รัปชั่นเป็นสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นทั่วโลก ไม่ใช่แค่ในประเทศไทยเท่านั้น ในรอบปีที่ผ่านมาเราได้เห็นข่าวความเคลื่อนไหวอย่างเอาจริงเอาจังในการจัดการกับปัญหาคอร์รัปชั่นในประเทศต่างๆ ทุกมุมโลก อย่างเช่นการที่ประชาชนชาวเกาหลีใต้ออกมาชุมนุมประท้วงซึ่งนำไปสู่การถอดถอน ปาร์กกึนเฮ ออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีเกาหลีใต้ หรือการที่ประชาชนชาวโรมาเนียนับแสนคนออกมาชุมนุมประท้วงเพื่อกดดันให้นายกรัฐมนตรีซอริน กรินดีอานูลาออก จากกรณีเสนอร่างกฎหมายนิรโทษกรรมคดีคอร์รัปชั่น (กรณีนี้คุ้นๆ เหมือนเคยเกิดขึ้นแถวนี้)

เมื่อเดือนที่แล้ว Transparency International (TI) ได้ออกรายงานเรื่องสถานการณ์คอร์รัปชั่นในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจหลายเรื่อง จึงอยากนำมาเล่าต่อให้กับท่านผู้อ่านได้รับทราบด้วย ในรายงานฉบับนี้ TI รวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนเกือบ 2.2 หมื่นคน จาก 16 ประเทศ และพบว่าปัญหาการ ทุจริตคอร์รัปชั่นยังเป็นปัญหาใหญ่ของและเป็นความท้าทายที่รัฐบาลของประเทศในเอเชียต้องให้ความสำคัญและทุ่มเทสรรพกำลังลงไปเพื่อจัดการกับปัญหานี้

การศึกษาของ TI พบว่าประชากรถึง 1 ใน 4 ที่ตอบแบบสอบถามเคยต้องจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับบริการจากภาครัฐ ซึ่งหากคำนวณตามสัดส่วนประชากรของทั้งภูมิภาคแล้วก็เท่ากับว่ามีผู้ที่เคยต้องจ่ายสินบนใน 16 ประเทศที่ตอบแบบสอบถามสูงถึงกว่า 900 ล้านคน ทั้งนี้ อัตราการจ่ายสินบนในแต่ละประเทศในเอเชียแตกต่างกันอย่างมาก โดยประเทศในภูมิภาคที่มีอัตราการจ่ายสินบนสูงที่สุดคืออินเดียที่ 69% หรือคิดง่ายๆ ว่าใน 10 คนที่ต้องไปติดต่องานที่หน่วยราชการ มี 7 คนที่ต้องควักกระเป๋าจ่ายเงินใต้โต๊ะเพื่อให้ได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่ตัวเองมีสิทธิจะได้รับอยู่แล้วตามกฎหมาย

ประเทศที่มีอัตราการจ่ายสินบนรองลงมาคือ เวียดนาม ที่ 65% และถัดมาก็คือไทย ที่ 41% ซึ่งยังถือว่าอยู่ในระดับที่สูงมากและยังสูงกว่าเมียนมา กัมพูชา และปากีสถาน ซึ่งอัตราการจ่ายสินบนของทั้งสามประเทศอยู่ที่ 40% ทั้งนี้ ประเทศเพื่อนบ้านอย่างอินโดนีเซียอยู่ที่ 32% และมาเลเซีย อยู่ที่ 23% ส่วนประเทศอย่างไต้หวัน อยู่ที่แค่ 6% ในขณะที่ประเทศอย่างเกาหลีใต้ อยู่ที่ 3% ฮ่องกง อยู่ที่ 2% และญี่ปุ่น อยู่ที่ 0.2% เท่านั้น

ผลการศึกษาชี้ว่าหน่วยงานภาครัฐที่มีการเรียกรับสินบนสูงที่สุดในภูมิภาคเอเชียก็คือตำรวจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปัญหาการทุจริตของตำรวจไม่ได้เป็นปัญหาพิเศษเฉพาะของประเทศไทยเท่านั้น แต่ประเทศอื่นๆ ก็มีปัญหากับหน่วยงานที่เป็นต้นทางของกระบวนการยุติธรรมแห่งนี้เช่นเดียวกัน โดยประชาชนเกือบ 1 ใน 3 ที่ต้องติดต่อกับตำรวจในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมาระบุในแบบสอบถามว่าพวกเขาต้องจ่ายสินบนให้กับผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

สำหรับในประเทศไทย การศึกษาของ TI ระบุว่า บริการภาครัฐที่อัตราการจ่ายสินบนของผู้ใช้บริการในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาสูงที่สุดคือตำรวจ รองลงมาคือโรงเรียนรัฐบาล และถัดมาคือการขอใบอนุญาตต่างๆ (รวมถึงบัตรเลือกตั้ง และบัตรประชาชนด้วย)

เมื่อมามองทางฝั่งของคนจ่ายสินบนบ้าง ก็พบว่าประชนชน ที่อายุน้อยเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะจ่ายสินบนเพื่อให้ได้รับบริการภาครัฐมากที่สุด โดยพบว่า 34% ของกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 35ปี มีแนวโน้ม จะจ่ายสินบน ในขณะที่กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 35-54 ปี มีแนวโน้มจะจ่ายสินบนลดลงเหลือ 29% และกลุ่มที่มีอายุ 55 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มจะจ่ายสินบนแค่ 19% เท่านั้น ตัวเลขนี้น่าเป็นห่วง เพราะคนรุ่นใหม่ซึ่งน่าจะ ไม่ยอมรับการทุจริตคอร์รัปชั่น กลับกลายมาเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มจะจ่ายสินบนสูงที่สุด

จากการศึกษาชิ้นนี้พบว่าทั้งชายและหญิงก็มีพฤติกรรมในการจ่ายสินบนใกล้เคียงกัน คือผู้ชาย 30% จ่ายสินบน ในขณะที่ผู้หญิง 27% ก็จ่ายสินบน

กำลังเล่าเพลินๆ พื้นที่ก็หมดเสียแล้ว ฉบับหน้าจะมาเล่าให้ฟังต่อถึงความรู้สึกของผู้คนในเอเชียที่มีต่อสถานการณ์การทุจริตคอร์รัปชั่น ในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะของ TI ในการจัดการกับปัญหาการทุจริตคอร์รัปชั่น ขอให้ผู้อ่านทุกท่านมีความสุขกับเทศกาลสงกรานต์และ ขอสวัสดีปีใหม่ไทยกับทุกท่านด้วยนะครับ